

УЛУГ-ХЕМ районунун «УТНА 25 чылы» совхозунун экономикасы Карл Ага-насыевич Шелюков-биле күш-ажылды эртеме үндөзүлгөсү (КЭО-нуң) айтырым чугааламны көрдү-вүс. Ынчаарга КЭО деп чүз? Ол бөлүз күш-ажылды эң аялгы-биле хуваары, кооперастаары, оң чорудулгаларын болбазыраңгайжыдыры, кинилерин шын тургузары, мергезилин бедидер-дир. Ажылга бүгү-ле чүкени эң-не таарымчалыг кылдыр анык-лап кылган турар-дыр. Кол чүзө — бүгү айтырылганы комплекстиг шиттирилээр, тодаргайлаарга оларны тус-тузунда бот-боттарында хал-баалыг кылдыр боттандырар.

КЭО бөлүз чүгө техника-биле бедик чепселгенгениден бүдө бербес. Маңа күш-ажыл-ды организастаары — бир кол, үндөз чүлү болур, а бо талазы-биле «УТНА 25 чылы» совхозта байдал ындыг бедик эвес. Ынчаарга анык-агыл талазы-биле амгы үдө реформа чоруп турар үдө КЭО онза чу-гула.

Молхоз, совхоз бүрүзүгө күш-ажылды эртеме үндөз-көп организастаар талазы-биле хемчеглерин 1968 болгаш 1969 чылдар дургузунда анык-лап кылгаш, нөпөрдө-рин хандырары РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелин тус-кай доктаалында айткан. Совхозка ону шыгыгы барым-даалары чугаажом. Маңа холбаштыр КЭО-нуң планна-рын анык-лап кылгаш, нөпө-редир — бүдүрүлгө чорудул-галарынын темпелерин дүргө-дөдөн-биле тууш холбаалыг. «УТНА 25 чылы» совхозта техниктиг чепселгээшкени бе-дик-даа бол, күш-ажылдыг бу-дүрүкчүлүгү бедир шутт оң-биле кызыгарлатканын турган дээрин бодаар апар-бис. Харин оң учурунда күш-ажылды организастаары-

га ылавлалдыг саналгаларга, эртеме үндөзүлгөсү деп-шигилег арга херек болур. КЭО-ну нөпөрдөй талазы-биле хемчеглер совхозта ан-дызында алдымкан. Ажыл-агынын адырларынын тала-зы-биле, ылаңга тускай эртеминглерин шугуму-биле, чижээ, мал ажылынга, чөп ажылынга, механизацияга КЭО-нуң элементтери турган-даа бол, ол дээрге чангыс ай комплекс кылдыр чоруттун-маан. Мынчангаш совхоз бо ажылды чүдөн эгелээр деп ту-рарыл?

Күш-ажылды эртеме үндө-зилеп организастаарына тус-кай эртеминглер шуттуз ки-ришкен турарын чедип алыр бир кол соруга. Ынчангаш баштай-ла хей-ниитини эгел-зинге, кол инженерге башта-нан чөвүлелди тургузар бодап турар, ынчалза-даа ону ам-даа өөрчүлүп көрүп деп, эконо-мист чугаалап турар. Салбыр-ларга, фермаларга, бригада-ларга хамаарыштыр чогаалды-чы бөлүктөри азы база бир өскөр чугаалаарга, үлөрдүн тургузар. Ол дугайын үстүндө чугаалааныс чөвүлел тодар-гай-биле анык-лап кылгаш, саналым кириер.

Ол бөлүктөри составын-га салбырларда, фермаларда, бригадаларда тускай эртеминг-лер, дүрүмдүлгө анык-лап-нэр, профсоюз организастаары-нын таласкычылдыг ки-риер. Ынчангаш олар ажылдыг нандыг-даа адырында турар кинилерин таарыштыр тургу-зарынын тодаргай графигин тургузар, аңаа бүдүрүлгөдө бүгү-ле чорудулгаларын кол чүлдөргө кижи бүрүзүгө ха-маарыштыр, мырнын-ла эң бедик чүлдөргө чедир то-даргай болур. Ол — үе-шакты мамнаары, ону эң-не долгуз-биле бүдүрүкчүлүгү анык-лаа-ры-дыр, оортон күш-ажылдыг бүдүрүкчүлүгү бедир. А ону чүгө күш-ажылды эртеме

үндөзилеп организастаарын боттуз-биле нөпөрдөй, чүгө ынчаарга эң аныктыг кылдыр чедип ал болур. «Советские профсоюзы» журналы КЭО дугайында чүлү бижээ. КЭО-ну нөпөрдөй-нүн түнөйлөндө бир бүдүрү-гө күш-ажылдыг бүдүрүкчү-лүү чүгө КЭО-нуң күсөлү-би-ле 34 хуу бедиз деп чугаа-лаан, ажылдап турар киниле-риниң саны база кызырлан. Мында кол чүзө — кинилерин көвүдөтпей тургаш, проду-ктыны көвүдөтүр, а бо бөлүз күш-ажылдыг бүдүрүкчүлү-гү бедирини үндөзилеттин-ген турар.

Чаа чүлдөргө пропагандалаар

КЭО-ну нөпөрдөй алганда, ажылдыг бо талазы-биле дү-мүлгөсү ханзыз-биле өөр-чүлүп көрүш, ону өскөргө нөпөрдөй. Кол чүлдөргө кирээ — ажылдыг шын ор-ганизастаар, бүгү чүлдөргө бе-далды-биле анализээр, учас-ток бүрүзүндө байдалды то-дарадып көр. Ынчангаш күш-ажылды организастаарын чоруту болбазыраңгайжыдыр, предукия бүдүрүлгө нөвүд-дириниң эң-не боттуг арга-ларын тывар, ажылды эң-не бү-дүрүкчүлүгү кылдыр организастаарынын үзүлгөн тыл алыр. Ынчангаш маңа күш-ажылды эртеме үндөзилеп организастаары улуг дузалыг болур.

Үе-шакты мамнаары эконо-мик талазы-биле бир чугула чүлү, бүгү-ле алдынар камна-лалар экинчиде он тургусту-нар дээрзин совхозтун эконо-миз чугаалап турар. Совхоз-ка КЭО-ну организастап тур-гаш, ол дугайын база бодаар апар.

Бо бүгү чүлдөргө чедип алыр төздө, совхозка тур-

гускан турар КЭО-нуң чөвүлө-линин, салбырларда, ферма-ларда, бригадаларда чогаалды-чы бөлүктөри нөпөрдөй хемчеглерин анык-лап кылгаш, саналдар кылдыр совхозта планнап турар. КЭО-ну совхозка чедип-кинниг организастаар төздө, тускай эртеминглерин, чам-дык аңаа хамаарыштыр сал-быр эргелечилерин, брига-дирлерин, ажылчыларын семинарлар организастаары чугула деп совхозта санап тур-ар. Аңаа бо айтыры талазы-биле өрөдөлгөн чорудар.

КЭО-ну нөпөрдөй талазы-биле алырга, совхозтун спе-циализастаарынын улам ха-мыларды хемчеглерин анык-лап кылдыр апар. Сүт-бараан

фермасынын, мал семиртир салбырынын, хаан ажылынын, хойжу бригадаларынын ажыл-дарынын айы-биле эң-не то-даргай хемчеглерин анык-лап кылдыр соруга тургустунган, ынчангаш маңа совхозтун бү-гү тускай эртеминглерин эң-не идепкейлиг, чогаалдык бай-дал-биле ажылдаар деп улуг негелде туруп турар.

Районун нөдөз анык-агыл бүдүрүлгө эргелелин тускай эртеминглерин совхозка боттуг дузаны көргүзүп деп чүзө бил-дингир. Ол эргелелин чамдык тускай эртеминглеринде КЭО дугайында айтырыг салыга, далаш чок байдалдыг хөм бар. Ындыг хөмүн шын эвес деп санаар умурул.

Күш-ажылды эртеме үндө-зилеп организастаарынын эле-менттери бүгү черлерге нөпө-редир: бүдүрүлгө, тран-спортка, амьдыралга, ажыл-чынарнын, тускай эртеминг-лериниң дымтанылгасына, ын-чангаш хемчеглерин оларныг шуттузунга хамаарыштыр анык-лап кылдыр дээрзин сов-

хозта барымдаалып турар. Ылаңга хойжу бригадаларга бот-оруга-чарылганы дуга-йында айтырыгы чазы-биле анализтеп көр дээрзин сов-хозта бодап турар. А мында байдал ындыг-ла шуудааган. Чижээ, эң Чаш-оолдун удурутканы хойжу бри-гадага бот-оруга-чарылганы нөпөрдөй дугайында хемчег-лерин үр ап нелген динир, ынчалза-даа ол депшигилег арга ам-даа бузулу-биле бот-танмаан. Бригадарын неки-гүнеринде оң учурун, арга-зын, ону канчаа чедипкинни-г чорударын долгуз-биле билбес чүлдөргө база бар, а совхозтун тускай эртемингле-рин оларга дуза көргүзүр, мон-рольдаар талазы-биле четпес анык-лап турар.

Күш-ажылды эртеме үндө-зилеп организастаары дээр-ге түр эвес, а күрүне талазы-биле улуг чугула хемчег болур. Бо талазын совхозтун бүгү ажылдакчылары шыны-биле медресе билпип, бо ажылды шиттирили-биле боттандыра-рынче кичээлгенин улгатыр-лар херек дээрзин партия, профсоюз организастаары билпип турар.

Ынчангаш бо айтырыгы — күштү мөккнээр. С. САМБА-ЛЮНДУП, журналист.

КЕЛИР ЧЫЛДЫН ДУЖУДУНГЕ

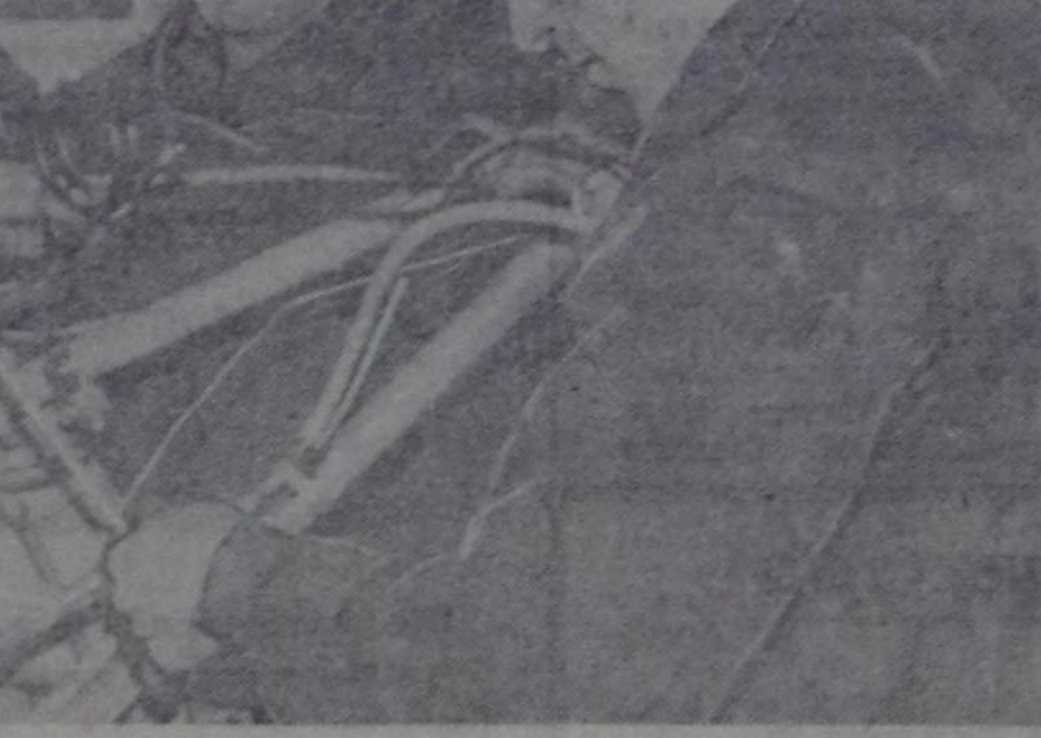
БАЙ-ТАЙГА районун колхозтарынын, совхозу-нун та-раажылар бо чылыг көп-халым болжол, эң дүжүттү ажал алган болгы. А таражылар ам келир чылдын ду-жудуге кичээлгенин салып, аңаа белегилер кучтедир-генер. Бо хүннерде колхозтар, совхоз үзүлгө арыгашкынын кидин тузуктаан. Ажыл-агылар нинтизи-биле 4600 центнер кымыл тас уруп белегээр турган, шуттузун урган, оортон 3800 центнерге бирги арыгашкыны чоруткан. 3100 цент-нер арбайны ургаш, аңаа бирги арыгашкынын доокан. Маң чези 3700 центнер сузаны уруп белегээр планын 4000 центнерге ургаш болгон оон 3400 центнерге баштайгы арыгашкынын кылган. Картофель үзүлгөсү база чамдык нолаларын үзүлгөсүн чечтестеткен. Четпейн турар чиге-тарга үзүлгөсүн тынчылдып турар.

Үзүлгө арбайн ажал «Мурнак» көдөз ажал-агы ар-тедиле эң чоруп турар. Мында бүгү тарак кызулара-нын баштайгы арыгашкынын бүрүн доокан. Р. ХУНАЙ-ООЛ.

ДЕПУТАТ — СОНГУКЧУЛАРГА

Улу-Хем районунун Арма-Бажы согузда окурундан со-гузган Тыва АССР-ниң Давид Соевдин депутат Кыргыс Бора-Таракан Тоду-Энхитин Арма-Бажы болгаш Хен-дерге суурларда сонгукчулары-биле ужуражылаа болган. Депутат бодунун сонгукчулары республиканың, район-нун, совхозтун ажал-агы, кызулара тургузушкунун амыдыралында чедипкиннери, кылдып турар ажылдары таныштырып бээр, сонгукчулар улу-Хем согузунда биле ды-нааннар. В. ДИМЫТ, Э. ШАГДЫР.

ЧЫЛДЫ ТҮННӨП ТУРА ХҮЛЭЭЛГЕ КҮҮСЕТТИНГЕН

Чылымды аэропорт Крсноарсктин хамааты укар чүдө эргелелин хамаар-жыр. Эргелелин коллективтеринге чаар-тылга болгаш чогаалдыг ажылдарынын талазы-биле көрдө бо чылдыг апрель айда эгелеп чоруп келген. Оң түндүгүн Октябрь байырламын бүдүзүндө үн-дүргөн. Октябрь айыны 10-да Красноарск хоорайга болган түнөл селтега үш чүс хире чаарткычлар болган чогаалдык-чар киришкен. Ол селтега Тываның авиа-торларын эң көргүзүлгөсүн болган.

Чарылга болган чогаалдыг талазы-биле өскөлдө дээр көргүзүлгөсүн болган дээр Тываның ужулчулары бирги черин болгон 300 рубльдин анык-лап тывышкан. Бо бедик үндөзүлгө бистиг ужулчуларынын чогаалдык, шугуру күш-ажылды чедип алганнар. Коллектив чаарткычларынын болган чогаалдыкчаларын эге организастаарын дарагы эш Кызыл бо ажалды эң ор-ганизастаан. Оң удурутказы-биле чога-алды, чарылга темизиниң булунуу де-рөө, мыда эртеминг болган мурунчы дүрүжүлгөн чаа чүлдөргө хамаарыш-тырган материалдарын хой-биле дөзгөн болган ону доктаама чарыткан келген.

Чаарткычлар боттарынын ажалын доктаама чугааламны өөрүн, шиттир-лесе чогур айтырыларын дүргүлүп ап туралар. Бүдүрүлгө шингөткөнгө чаарткычларын тускай алырда бижин турар. Мада аторунуң аруу-биле калы оң чогаткан ажалынды дөзгөргөй характеристикалы, экономикте анык-дузалыг тодаргай-биле дөзгөргөй турар. Бо алырда кол кичээр В. Горалы, авиатехник В. Аидев, сасар В. Вятин

болган он-даа өскөлдө атырын хой улаа көрүп болур. Корулелин үзүлгө бистиг авиаторла-рымыс 30 ажал саналды бүдүрүлгөсүн шингөткөн болган оон 6 муң ажал рубльдин камналагын алганнар. Бүдүрүлгөсүн шингөткөнгө саналдарын чамдык-биле танышкан көрөлдөр. Авиатехниктер Ф. Трейяков, В. Гомалин оларын чогаткан саналын бүдүрүлгөсүн шингөт-көнгө 42 муң рубльдин камналагын тургустунган. Саналдарга бензин куду-рын механизастаар айтырымы олар че-дипкинниг шиттирлөөнөр. Чаарткы-чларынын бо саналын Красноарсктин хамааты укар чүдө эргелелин ордара-нында калба-биле шингөлдөп ап эгелээр.

Кымыл үдө саналдарын эртеминг-не эргелин хөдөлдөргө хой үе нөсөр берге ажалдарын бирээ. Он аңаа мотор илдер херекселерин кооалары орте-нин үзүлгө таварылар хама эвес болу-лаар. Бо ажалды техниктер В. Аидев, А. Попов олар база-да чедипкинниг шиттирлөөнөр.

Авиатортун чаарткычларынын бол-гаш чогаалдыкчаларын кылган ажалын моон-даа хойну чугаалап болур. Оларын бүдүрүлгөсүн шингөткөн саналдарын ачымында коллектив бо чылым чарылга болган чогаалдыг талазы-биле алган ху-лөдөгүн хуусаа бетинде күсөлдөп, пас-сажирлер болган бараан согузгөсүнүн планын оонааларын эң боттандырар турар.

ЧУРУКТА: авиатехниктер Н. Иомин биле В. Бродевич ажалдап турары-ны В. РАЧКОВСКИЙ. Авторунун фотолары.

ЧАА ТУДУЛАР

О САРЫГ-СЕП. Каа-Хемин район төвүнүн чурттакчылар тулугулардан аки күш-ажылды бедикти алганнар. Мында хөп чүрү комбинат бол-гаш автовокзал ажылдап кирген. Хөп чүрү комбинат аныг үнөч машиналары бол-гаш механизмдер-биле де-рөөн.

Чаа комбинат хонукта 250 килограмм ак хөп чүрү, а автовокзалда пассажирлер ма-наар зал, касса, буфет, чаш уруглуг илеринг өрөөн, шыгжалга камарзын бер.

Шевегиин, эң дерип тут-тунган вокзал дээр пассажир-лер тулугуларга өөрүшкүн илерин туралар. Л. ЗУБАРЕВА.

О ТЭЭЛИ. Бай-Тайганы район төвүнө база чаа тулуг-лар немешкен. Эргин чунар-бажыга немештир шакта-ла он кичи чунар болган хөп чүрү черлуг чунар-бажынын, ийн аал ишти чурттар 4 чуртталга бажыларын анык-лап кирген.

Ам удаас бежен олуттуг аял болгаш ийн чуртталга бажыларын анык-лап кирер. Ол-да районун ыраккы «Пара-Хөл» колхозун төвүн-де чаа аныгелгө уластотуну бажыны база удаас ажалдаан турар. Р. ХУНАЙ-ООЛ.

Мергежилин бедидер дээр

Беш чылдын тудуу — «Тыва кобальт» комбинатынын чанында өөрдөйгө пункттуу ту-дугу кадрларын билин бедидеринг кичээлгенин салган. Ийн-ле хонук бурунгаар шту-катуру-маларжыларын мер-гежил бедиктегины шыгжа-лаа болган. Чүгө штукару-жу-маларжылар арас, харин тулугун анык-лап мергежи-лин кичилери боттарынын тускай эртемин бедизип ту-ралар. Штукатуру-маларжы-лардан он ажал кичи бедик-кен разрядтын буурадыг до-кументтерин алган.

Мергежилин бедидер дээр өөрүнчү тураларын хой ну-руузу аныктар. Оларын иш-тинден школаның 8—10 кла-зын доокан, тулугта бо чы-лым чаа эгелеп ажалдаан анык кыстар бар. Ту-дугу кыстар Светлана Афанасьева, Ека-терина Кыргыс, Александр Ооржак тулугун теория та-лазы-биле лекцияларын ажал-дан хоорубайн өөрдөйгө ком-бинатында дымнап, алган би-лин практиктиг ажалында ажылдааннар. Олар ам бедик-кен разрядтын аныкчыларын апарганнар. Ол ылашп алаан үр ажалдап келген тулугу урулар Тамара Лазин, Зоя Спирина ушук разрядтын, Фа-ина Хайруллина, Галина Плотникова дөрүк разрядты чедип алганнар.

Өөрдөйгө пункттуу бот-тарынын мергежил ажалда-ылаан бедидер дээр алаан хой бызактыг-бетондуктер, электротек, бетон үлгүлүг былгаар машина машинистери бо хүннерде база кичээлдөп эгелзөөнөр. Д. ЕНДАН.

БУДУРҮЛГЕНИҢ АНЫЯК ШОЛБАНЫ

Кылымды даарамал комбинатынын анык даарамал-дары Октябрьниң 31 чылыг байырламыга толонтат ужурашкан болган беш чылдын үшкү чылыг эгелзөөн бээр бедик нөдүрүлгөнүгү ажалдап келгенер. Анык даарамалчылар намыралдыг ажалдап, ай, квартал санымда бүдүрүлгө планын үргүлүг ажыр күсөлдөп келгенер.

Чангыс чижек. Маңараа Намай алды чылдын дургузунда даарамалчылап келген. Оон кол кылдып турар ажалы — кичилер солуп, анык-бүрү чагылар кылдыр, бичил уругтар платези даарар, өскөр кадар дээр чүгү кылбас дээр. Бо чылдын он айларынын планын ол 109 хуу күсөлтөтөн.

Анык даарамалчы ам бо хүннерде ийн дамыр күжө-кишчилег ажалдап. В. И. Лениниң төрттүнөгөндө бээр чылыгта толонтат ужуражыр дээр лөтөр арамын-да калбарган социалистиг чарыкка кириш турар.

ЧУРУКТА: Маңараа Намай даарамал олур. А. ЛЫРТЫН-ООЛ, В. ТАРТАКТЫН ФОТОЗУ.

Бир портреттин автору

Иркутск областын чуралаа музеебинин фондларында Владимир Ильич Лениниң зооар портрети тывылаан. Портрети 1930 чылда чурал болгаш аңаа Кунно Голлениң адын салган болган. Ону биче бир ая саамыга кара беге-биле чурал.

Владимир Ильичин Кунно Голле оон 1918 чылда Петро-градка тыгтырган чуралдан чурал деп чүвени Сибириниң сураалыг уран чүлү шинчи-лекчи А. Д. Фотьянов иле-реткен. 1920 чылда Иркутски-ге Голлениң чурал портре-динден почтамын чуруктуг ажык чааа майыктары пар-латканын. Илдин чааа май-ыктарынын бирээин муз-еиге Иркутскиниң зоо-чун чуртакчыны Г. М. Гроше эскеп берген.

Кунно Голле деп чонун чүү кичи? Иркутскиде ол кичил чедип келгенал? Уран чүлү-дүн СССР-ге болган Герма-нияга парлагтымыл үнөк саварыларынды, таймырлаа номнарында ол чурукчунуң

ады чок. Ынчанмыже оон мер-гежилдинде чизиниң чок. Кунно Голлени Фотьянов деле-гейин бир даимынын үе-линде австри-венер армияныг туугурун шире кичилери-биле кайы Сибирге чедип келген болгаш Советтерниң эге-чачырамын дээр демисе-ге киришкен өскөр дайымчыл интернационалист деп ууаа-лап турар.

Ол үдө Сибирге аңы-аңы националдыг илдине чур-рукчулар эгелзэ эвес турган. Олар аңаа парлага черлерин-ге ажалдап, революциг пла-каттар үндүрүп, большевикчи солдунарын, журналдарын наастага чуруктарын чуруп берип турган. Ынчалзажог Сибириниң ол уран чүлү шин-чиликчииниң чуралаан ууаа-лаамын бедиктер барым-даалар негесттин турар. Кун-но Голлениң дугайында биче чуралдарын дугайыда бо-рум музей оон өңүктөрдөндө дилзэ.

А. ГАЙДАП, (СЭТА-ныч корр.).

ТӨРҮЗҮН ЧҮРТТҮН ЗРГЕ-АЖЫКТАРЫНЫҢ КАМГАЛАЛЫНДА

Б ОГУН бистин удузусу, армия-нын болган флоттун дайымчы-лары Ракета шериглеринин болган артиллерияны Хуун дем-делген турар. Төрөз чуртунг фронт-туларга тыякелдерин хандыра-рынга удуз салымчыларын кирген дайымчы артиллеристерге, чурт-тун шериг күчү-шылдын көвүдө-дүп турар ракетелерге, ракета шер-иглерин болган артиллерияны чаа чепсек болган дайымчы тех-ника-биле хандыра турар камгалаа үлөтүрүлгө аныкчыларынга, тех-никтеринге болган инженерлерин-ге совет кинилер дүрүм буураа чөпсөөрүлгө турар.

Чангыс болган бо байырлаз пар-тиямын ХХНн селзизинин болган СЭКП ТН-ны даарамалыг Псе-новларын салган экономиктиг, социал-политиктиг болган идеоло-гик согузгаларын боттандыр дээр демисеке аныкчы чондарын улам азы турар идепкейин бай-далда демиселетини турар. То-дугат күнө — В. И. Лениниң тө-рттүнөгө хүнүнд бээр 100 чыл онза белегек чуртта улам кал-дып турар.

Ракета шериглеринин болган ар-тиллерияны Хуун — артиллерист-терин болган ракетелериниң өөрө-дөйгө болган дайымчы белегекте

дүрүг тактиктег хөдөлгөдүп Ракета шериглерин тургустунган. Ол бола революциянын шериг хөдөлгө үрө-түнөйлө, бистин Чесектиг Күш-теринисте болган удуз өскөлдөй кинилерин түнөйлө-дир. Чаа ракеталардулгө чепсек тургустунган. Ын-чангаш артиллерияны Хуун Ракета шериглеринин болган артил-лерияны Хуун деп адаар апар-ган.

С ОВЕТ артиллерия Октбриниң социалистиг Улуз революция-нын тивелгези-биле калы то-руттулап келген. В. И. Ленин со-вет артиллерияны тургузарын удуз умуру-дузалыг дөз санаан. Лениниң бодунун айтканынын буураа артиллерияны камандылаа саста-ан болгон боттарынын организаста-тынган, мынчаарга өң хааныг ар-миядан артик бүтү чепсөөрүлгөни камандылаа болган септеттинген. Владимир Ильич ар-тиллерияны Ноз эргелелин анык-тын удурутуп, артиллерия заво-дтарын аныктын ханы согурулап, оларын үндүрүп, продукцияны көвүдөйлери айтты турган. Фронт-тарын дайымчы чорудулгаларын удуруттулаан. Ленин оларын артил-лерия болган он-чөмөктер-биле хандыра дугайында доктаама са-

Г. ПЕРЕДЕЛЬСКИЙ, Артиллериянын генерал-лейтенанты.

тыш салып турган. Кызыл Армия-нын артиллеристеринин мадырлыг чоруктарынын хой салыг чижек-терин хамааты дайым биске берген.

Таймың тургузушкунун чыл-дарында бистин артиллерияныс шеригин күчүлүг кеззе болуп өскөн. Бодунун дайымчы шымарынын талазы-биле танкыга удуз болган агаар артиллерияны, минометтар болган пушкалар дөзгөйдө эң төр-гүн болуп турган; Борта Социали-стиг Күш-ажылдыг Мадырлар шылгангай конструкторларын В. Г. Гробилин, Ф. Ф. Петроту, И. И. Иванов, Б. И. Шамырыг болган өскөлдөй-даа ачы-халыа удуз. Бистин «туртуушта техникамын хөгжүдөлдө-биле калы Төрөз куртка кылгаар чок бер-динген, бодунун сүртенгит чөпсөз дайымчы аныкчылыгына эң белек-теттинген артиллерия офицерле-рин кайтамчылыг кадрларын өстү-ргөн.

Герман фашизмдин Совет Ды-лелигө дөзөп келген дайымчыл империализмниң эң удуз күштери

биле социализмниң естериш алышкыны болган. Ол дайым Төрөз чуртунг хосталга болган ха-маарышас чоруду дээр, социализм дээр совет удузун Ала-чуртун Удуз дайым болуп берген. Ол дайым артиллеристерин дайымчы шуу-руг, мадырлыг, эрес-дым болган көргүш чок чоруткун эгелзэ эвес чижектерин берген.

Бистин артиллерияныс немед фа-шист шеригтерин баштайгы со-гушкунуларын ойтур шапарына удуз ролду ойноон. — Дайымчыл танкылар-биле демисел ол үдө ше-риниг кол соругалы турган. Борт-та шиттирген ролду артиллерия, бирги эгелзөчө гитлерин кунгити халдакчыларын согушкунуларын боттаа алган тускай артиллерия танкыга удуз болуптур, кезектер болган каткышкынылар ойбай. Фашист танкыларга хой-хой ар-тиллерия каткышкынылар бол-гаш кезектер буулап көргүчүг тур-ган.

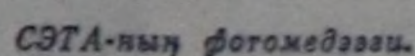
Ч ЕСЕКТИГ демисел оон мыаң чоруп турда дайымчыл камга-лаа черлерин болган туруста-рын үзүлгөтө, Совет Армияны бодунун хемчөөлүнүн талазы-биле камгаар-даа ажал удуз план хал-дар өверлелерин камгаламчыг артиллерия өңкөйлөдү күш эрге

жок чугула чепсек апарган. Сталин-градтын болган Корсун-Шевчен-ковскин, Бобруйска болган Минскийн, Яссыны болган Ки-шиневтун, Булаештин болган Бер-линнин районнарыга дайымчыл удуз бөдүлгөжилеринин бууу-дээр болган уауткаары от-биле хандырамынга кол ачы-халыа ар-тиллерия оонашкан.

Бистин артиллерияныс дай-ымчы күчү-шылдын өстүр дуга-йында, оон офицерлер кадрларын белегээр болган кинилер дуга-йында партия доктаама сатып са-лын келген. Тымдык анык-шичи-лерин чаа, эң сайгаргай техника-ны тургузарына болган армияны бүтү чугула чүлдөргө-биле хандыра-рынча партия мобилизастаан. Дай-ымчын берге болган партия байдаларында бистин буулаз ма-дырлыг ажалын агымын, артил-лерия үлөтүрүлгө эртемендери болган кинилерлер армияны чүгө чөтүр салыг чөпсөктер, ми-нометтар, реактивтиг тургузулгар, снарядтар болган мишалар-биле хан-дараа эвес, харин чаа артиллерия системаларын чогаалып шыдааннар.

С ОВЕТ АРМИЯНЫң операция бүдүзү күчүлүг артиллерия бо-лугулашкыны-биле дөзгөйгөн. Бистин шериглеринистин Мо-

<

III БИ Н

